

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA. SPALIO (OCTOBER) 28 D. 1909 M.

No. 15.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

GERAS PIEMUO

DVIDEŠIMTI ANTROJI NEDĖLIA PO SEKMINIŲ.

EVANGELIJA. — Mat. XXII, 15—21. — Anuomet paėję parizėjai sudėjo rodą, idant sugautų Jėzų kalboje.

Ir nusiuntė pas jį mokininius savo su Erodijonais, tardami: Mokytojau, žinome tave esant teisų, ir Dievo kelią mokinantį teisybės, o nežiurintį nei ant keno, nes neveizdi į žmogaus asmenį.

Pasakyk tat mums, kaip tau rodos, ar pridera mokėti donę ciecoriui, ar ne?

O Jėzus pažinęs jų piktybę, tarė: Veidmainiai, kam mane gundote?

Parodykite man donės pinigą. O jie atnešė jam skatiką.

Ir tare jiems Jėzus: Keno yra šitas paveikslas, ir parašas?

Tarė jam: Ciecoriaus. Tuomet tarė jiems: Atiduokite tat Ciecoriui, o Dievui kas yra Dievo.

LEKCIJA. — Filip. I, 6—11. — Broliai: Turiu viltį apie tą patį, jog kursai pradėjo jumyse gerą darbą, pa- baigs iki Jėzaus Kristaus dienos. Kaip ir pridera man, idant tai išmanyčiau apie jus visus, dėl to, jog jus turiu širdyje ir mano kalėjime, ir apsigynime ir evangelijos patvirtinime, jog jūs visi esate mano džiaugsmo draugais. Nes Dievas yra mano liudytojas, kaip jūsų visų geidžia Jėzaus Kristaus viduriuose, ir meldžiu to, idant jūsų meilė daugiau gausintųsi pažinime ir visokiame išmanyme, idant darytumite geriausius daiktus, idant butumite tikri ir be pažeidimo Kristaus dienai, pripildyti vaisių teisybės per Jėzų Kristų ant Dievo šlovės ir garbės.

Katalikiškos žinios.

Šv. Pranciškaus jubilėjus.

Šimet sukanka septyni šimtai metų nuo įkurimo „Mažųjų Brolių“ vienuolijos. Tatai suteikia progą visokiems raštininkams paduoti savo nuomones apie vienuolijos įsteigimą, šv. Pranciškų Assižietį. Apie tai štai ką rašo vienas korespondentas iš Rymo:

„Pirm kelerių metų protestonų pastorius Paulius Sibatier, parašė labai žingeidingą knygą apie šv. Pranciškų Assižietį, kurioje stengėsi parodyti, kad šventasai buvęs pirmutiniu protestonu ir Martino Liuterio pranokėjų; Enrico Ferri buvo Assisi'je šitą savaitę ir padarė dar žingeidingesnį atidengimą — butent, kad šv. Pranciškų buvęs pirmuoju socialistu.

Bet jeigu Sibatier priimtų šv. Pranciškaus protestantizmą, o Ferri jo socializmą taip, kaip juos pildė šventasai, tai juodu padarytų puikių — puikiausių pavyzdžių savo pasekėjams. ... Spalnio 4 d. (šv. Pranciškaus šventė) butu švenčiama visame pasaulyje, nes šimet tai sueina ligiai septyni šimtai metų nuo valandos, kad šv. Pranciškų surinko aplink save saujalę pasekėjų ir užsidarė su jais Rivartortoje, Assisi'es klonyje.

Padavęs savo pasekėjams gyvenimo regulas, jisai atkeliavo į Rymą melsti popiežiaus patvirtinimo, kurį ir suteikė Innocentas III, nepaisant į nedraugų priešginiavimus. Po trejų metų vienuolija prasiplatino po Ispaniją ir Portugaliją. Pirmutinis susirinkimas tapo atlaikytas 1219 m.; už ketverių metų buvo laikytas antras susirinkimas, kuriame dalyvavo jau 5000 vienuolių. Tapo įvesta nauja regula, kurią priderėtų perskaityti Sibatier'ui ir Ferri'ai. Tame susirinkime tapo pripažintas neapribotas paklusnumas Rymo bažnyčiai ir jos galvai, Rymo popiežiui. Tame pačiame susirinkime tapo nuspręsta, kad vienuo-

liai negali turėti jokios nuosavybės nei paskyrium nei kruvoje.”

Teip tatai pasirodo, kad šv. Pranciškų nebuvo protestonu, nes klausė popiežiaus, nei socialistu, nes nepripažino nei sau nei savo pasekėjams nei net vienuolijai jokios nuosavybės (socialistai, atpenč, pripažįsta nuosavybę visuomenei, o iš dalies ir atskiriems žmonėms.)

Katalikiškoji laikraštija Amerikoje susilaukė šimet 80-mečių sukaktuvių savo įkurimo. Jos įsteigėju buvo kun. Gabrielius Richard, — vienatinis kunigas, ką buvo atstovu Washingtono kongrese. Jisai pradėjo leisti ir redaguoti „Essai du Michigan” 1829 m. Detroit, Mich.

Montelibretti (Italijoje) socialistas De Sanctis užgavo kardinolą Cassetą, kuomet šis meldėsi bažnyčioje. Teismas pasmerkė socialistą keturiems mėnesiams kalėjimo ir 100 lirų pabaudos.

Daugiau, kaip trys šimtai šventųjų laukia batifikacijos ir kanonizacijos Ryme. Katalikų bažnyčiai netruksta šventųjų.

Sekantysis, XXI Eukaristiškas Kongresas būs Montreal'yje (Kanadoje). Tai bus pirmutinis tos rūšies kongresas Amerikoje. Kongresas prasidės Rugsėjo (Sept.) 7 d., 1910 m., o pasibaigs 11 Rugsėjo. Popiežius prižadėjo atsiųsti kardinolą — legatą. Kongresas užsibaigs iškilminga procesija su ŠŠ. Sakramentu. Daugelis Anglijos, Prancijos, Suv. Valstijų ir Kanados vyskupų jau pasižadėjo dalyvauti kongrese.

Rugsėjo 19 d. pradėtas Quebec'e Pilnasis Susirinkimas (Consilium Plenarium Canadiense) dar neužsibaigė. Tarp kitų telegramų gauta taipos-gi nuo Popiežiaus ir Anglijos karaliaus. Anglijos karalius tarp kitko sako:

„Tai mano nuolatinasai troškimas, kad mano pavaldiniai visados džiaugtųsi religiška ir civiliška laisve visuose imperijos kraštuose.“

IŠ LIETUVOS.

Panevėžys. Pastaruoju laiku sumaningesni panevėžiečiai matomai subruzdavo prieš girtuoklystę ir, nieko nelaukdami, padedant kunigams, atidarė „Blaivybės“ draugijos skyrių. Dar jaunutė mūsų draugija, o vienok atidarė savo arbatinę, ties bažnyčia, labai patogioje vietoje — pirmiaus buvusios arbatinės buste. Nuomos už namus reikės mokėti į metus 250 rub. ir namai pačiai draugijai pasitaisyti. Arbatnamiui reikalingų daiktų ir-gi reikėjo nupirkti. Iš to matome nemažas draugijos išlaidas, nes be pinigų nieko negalime veikti, bet vis dėlto, jeigu mums Dievas padės, tikimės išsimokėti ir gyvuoti. Tik gaila, kad kai kurie žmonės vis dar nesupranta draugijos reikalų — daugelis aimanuoja neišgalvodami, kam tie pinigai būsią, kuriuos draugija reikalauja nuo savo sąnarių; vieni sako — kunigams, kiti... „gal dėl gazetų,“ kurių visai nereikia. Yra tokių, kurie sako tuojaus rašytusi blaivybėn, bet kad tik nereikėtų mokėti tų 36 kapeikų... Liūdna girdėti tokius „išrodymus“ priežasties, bet dar liudniau matyti, kaip „neišsigalintieji“ užsimokėti 36 kap. draugijai į metus, išsigali įnešti po rublį ir daugiau monopoliui ar aludei į vieną mėgės dieną... Bet vis dėlto manau, jog visi, kurie niekina blaivybę, nežino, „kam tie pinigai bus,“ tikrai nėra blaivininkai, bet girtuokliai — žmonės piktos valios, kurie, anot žmonių, „nei patįs ėda, nei kitiems duoda,“ t. y. netik patįs nesirašo blaivybėn, nepalaiko jos draugiją, bet dar ir kitus nuo to atkalbinėja. Žmonės, kurie rašosi blaivybėn, šelpia jos draugiją, tikrai išmano, kam kokiam tikslui duoda pinigus, ir tikiąs, jog jų pinigai nepasiliks be naudos. Tat tokiems žmonėms nereikia nei aiškinti po kelias dešimtis kartų, — „kam tie pinigai bus.“ Kalbėdamas apie kai kurių žmonių nuomones, dar priminsiu ir apie arbatnamį. Dabartinis blaivininkų arbatnamis man, o matyt ir kitiems geriems žmonėms, labai patinka, kad švariai užlaikomas, tvarka gera. — Ligišioliai šventadieniais stalai esti uždengti baltomis staldengtėmis. Puiku sėdėti už tokio stalo, lyg kad svečiuose... Iš trumpo patirimo labai man patiko arbatinės užvaizdos lietuviškos, kurios taip mandagiai moka su žmonėmis apsieiti — taip vikriai ir dailiai jiems patarnauja. Dar maloniau girdėt jas kalbant netik su žmonėmis, bet ir tarp savęs gražiai lietuviškai, nei... nesigėdija, kaip kitos mūsų miesčionės lietuviškos daro... Užtatai garbė tebūna joms už tai, kad neniekina tikros savosios kalbos! Pagalios veliju mūsų „Blaivybės“ draugijai kuogeriausios kloties!

P. Dr.

“Vienybė”

KAUNO ŽINIOS. Rinkimai į Valstybės Tarybą atlikta Kaune 25 rugsėjo. Dalyvavo rinkimuose 157 rinkikai. Žymiausiais kandidatais į atstovus buvo du: Aleksandras Meištavičius ir Kognovickis. Prieš rinkimus atliktame susirinkime Meištavičius gavo daugiau balsų, todėl Kognovickis nuo savo kandidatūros atsisakė. Išrinkta Meištavičius, gavęs rinkimuose 125 balsus. Rūsų kandidatas Korolenko gavo 14 balsų. Balsuojant už Meištavičių Korolenkos šalininkai nuo balsavimo atsisakė.

Ivairios žinios. 22 rugsėjo prelotui K. P. einant nuo Nemuno, prisikabino prie jo nežinomas žmogus, bardamasis ir kumščiu grumodamas už vartojimą lietuvių kalbos. Gera dar, kad paėjus kiek įsikarščiaavusį lenką sustabdė policijantas. Suimtas pasisakė esąs St. Soncko. Palaikytas pusę dienos prie policijos paskui, kunigui atsisakius skųsti, liko paleistas.

— 21 rugsėjo vėl vienas žmogus, gyvenęs prie Maskvos gatvės, susirgo kolera.

— 25 rugsėjo 6 valandą ryto ant Petrokalnio įvyko duelių tarp aficeriaus Stefanovskio ir studento Ožinskio, sūnaus lentpiuvės savininko. Ožinskas ant vietos nušautas.

“Vienybė”

Vilnius. Teismo rūmai. Vilniuje n u t e l s ė 25 rub. baudos ir prašalino 3 mėn. nuo vietos k u n i g ā Steponą Ramanauską už priėmimą katalikų tikėjimą ir apkrikštijimą vaiko Michvevičienės-Karpenkaitės stačiatikės, kun. Ženkevičių už priėmimą stačiatikio į katalikystę — 100 rub. baudos, kun. Choliavą už spavedojimą ir krikštijimą nepilnamečio stačiatikio, panorėjusio tapti katalikų, nubaudė 25 rub. pabaudos. I š t e i s i n o kunigą Vanagą (žemaičių vyskupijos), kurį apskričio teismas buvo pasmerkęs 2 savaitėms kalėjimo užtatai, būk 1907 procesijos per pamokslą K. V. išniekinęs stačiatikių Komunijos paprotį. Teismo rūmai atrado, kad tatai buvę netiesa.

“Vienybė”

Nemunėlio Radviliškis (Pan. pav.). 8 rugsėjo Jasiškių sodžiaus kraštinėn grįčion naktį atbėgęs vienmarškinis žmogus šaukėsi pagalbos, nes, girdi, plėšikas atėmęs pinigus ir drapanas ir dabar miežiuose čia pat ant lauko da tebegulįs. Grįčios gaspadorius davė žinią sodžiūn. Suėjo vyrai ir, vedini vienmarškiniu žmogumi, ėjo žiūrėti plėšiko. Nuėję tikrai pamatė, kad koks ten svetimas žmogus guli šiauduose. Bet baisu kibinties: gali šauti. Vienok įsidrąsinę, krito viršun, surišė ir pradėjo mušti. Pas jį tikrai rado to vienmarškinių ir drapanas ir jo pinigus. Mušami prisipažino, kad jie vienas esą iš Smilgių sod., kitas — iš Butniūnų sod., ir kad jie čia miežiuose laukę da kitų keturių draugų, su kuriais būtų ėję sodžiūn atimtų pas du ūkininku pinigų, o pas kitus arklių. Jasiškiai atidavė abudu plėšiku Biržų pristovui. Kas atėjo galvon vienam iš jų išduoti savo draugą, negali suprasti.

Radviliškėnas.

Pagiriai (Ukmergės pav.). Aneliavo dvare 18 metų bernaitis peršovė 12 metų mergaitę, suvarė šatrus į blaudas ir kelius. Liuliūnų sodžius baigia dalinties į viensėdijas. Žada ir daugiau sodžių dalinties.

Pagirietis.
"Vienybė"

Deltuva (Ukm. pav.). Deltuvoje per vieną Žolinės dieną išgerta 150 kibirų alaus. Tiek ant nieko skatiko išleisti tai negailu, o kad reikia ką pataisyti mokykloje, tai pasikelia klyksmas: "nereikia."

Keleivis.
"Vienybė"

Žagarė (Šaulių pav.). Čia latviai sparčiai pradėjo rūpintis savo apšvietimu. Neseniai įsikūrė savo mokyklą ir norėjo įsikurti apšvietos draugiją, kuri būtų galėjusi steigti mokyklas, bet valdžia neleido.

B.
"Vienybė"

IŠ SVETUR.

Revoliucija Nicaragua.

Nicaraguos prezidentas Zelaya buvo susimanęs sujungti visas Centro Amerikos republikėles po savo vadovavimu. Tam tikslui jisai pasirupino, kad Honduras'o prezidentu taptų išrinktas Davila, jo šalininkas. Tam tikslui jisai pastatė į Costa Ricos prezidentą Jiminez'o kandidatūrą. Iš pradžių Jiminez tapo apskelbtas išrinktu prezidentu, bet vėliau teismas nusprendė, kad jisai tapo išrinktas neteislingai, nes Limon'o provincijoje balsavę už Jiminez'ą, daug nikaragujiečių, kuriuos Zelaya buvo atsiuntęs tyčia į Costa Ricą. Neužganėdinimas pasirodė ir iš Guatemalos pusės. Zelaya tiesiog kaltina už revoliuciją Guatemalos prezidentą Cabrera, kursai buvęs duodęs mašininkams ginklus, amuniciją ir pinigus.

Revoliucijos vadu yra Juan J. Estrada, vienas keturių brolių, ką pirmiau buvo daug pasidarbavę Zelyos naudai.

Visas Atlantiko pakraštys jau revoliucionistų rankose, o žymiausias Romiojo okeano uostas Corinto apskelbė Estradą laikinu prezidentu.

Prie revoliucionistų prisijungė 3000 Nicaraguos ir Honduras'o ištremtųjų. Veda juos Juan Reyes, senas Zelayos priešas. Prezidentui Zelaya užmeta, kad jisai užtraukęs skolos šešis milijonus su viršum dolerių ir neišduoda atskaitos, kur juos padėjęs.

Santo Domingoje ir-gi revoliucija.

Generolai Navarro ir Rodriguez pakėlė maištą prieš Santo Domingos valdžią ties Monte Christi, šiaurinėje salos dalyje. Pradžioje išrodė tikrai mažu daiktu, bet valdžios kareiviams pralaimėjus vieną-kitą kovą, išrodo, kad tai rimta revoliucija.

„Revolverinės spaudos“ nubaudimas.

Laikraščio „Die Wahrheit“ einančio iš Berlyno, redaktorius Herman Dassel tapo pasmerktas teismo 18 mėnesių kalėjimo už šantazą. To laikraščio leidėju yra reichstago atstovas Bruhn, antisemistas. Bylos nagrinėjime pasirodė, kad laikraštis gązdino turtingus ir augštai pastatytus žmones, prižadėdamas apskelbti skandalus iš jų gyvenimo, jei neužmokės paskirtos sumos pinigų. Toksai budas išvyliojimo pinigų nuo nekaltų žmonių vadinasi šantažu, angliškai „blackmail.“

KONGO.

Kasai Kompanija buvo apskundusi du Amerikos protestonų misijonieriu Morrisoną ir Shepherdą už garbės nuplėšimą. Teismas atsiliko spalnio 7 d. Leopoldvillėje. Apkaltintuosius gynė Vandervelde, Belgijos socialistų vadas. Misijonieriai tapo tuo tarpu išteisinti. Bet kompanija padarė apeliaciją į augštesnę teisimą.

INDIJA.

Indusai pyksta ant valdžios už tatau, kad pavelijo mahomediniams rinkties savus atstovus į naujas tarybas. Indusai nenorėjo įleisti mahomedinių į tarybas.

Iš Amerikos

SUVIENYOTOSIOS VALSTIJOS.

Šiomet į New Yorko majorą kandiduoja trys vyrai: Otto T. Bannard (republikonas), teisėjas Gaylord (Tamsy) ir W. H. Hearst, (nepriklausomos.)

Valdiška žinia skelbia, kad viso Suv. Valstijose pernai buvo 300,000 indijonų — 40,000 daugiau, nekaip pirm 20 metų.

Perniai 60,000 amerikiečių išėjo į Kanada, nusinešdami kiekvienas po 1,000 dol. Yra tai daugiausiai fermeriai.

Spalio 12 d. buvo švenčiama devyniose valstijose. Šventė žinoma, kaip „Kolumbo diena.“ Italai darė iškilmingas parodas po miestus. New Yorke stojo į glitą 30,000 italų.

Nedėlioje spal. 10 d. Jersey City matė nepaprastą reginį. West Parke tą dieną suklaupė 30,000 žmonių prieš švenčiausią Sakramentą, su kuriuo vyskupas O'Connor palaimino susirinkusias minias.

Taftas atsilsės.

Spalnio 18 d. prezidentas Taft atvyko ant savo brolio, Charles P. Tafto, farmos, kur išbus keturias dienas. Nereiks jam ten anksti kelties, priiminėti svečių, laikyti kalbų ir tt.

Preitą subatą, spal. 16 d., Taft susitiko El Paso su Meksikos prezidentu Diazu. Pirmiausiai Diaz peržengė rubežių

ir atsilankė pas Taftą. Paskui Taft perėjo rubežių ir at-
lankė Diazą. Po to visko buvo iškilmingi pietūs, kuriuos
parengė Meksikos prezidentas. Daugybė kareivių ir poli-
cijų saugojo gyvybes abiejų prezidentų.

Charles R. Crane iš Chicagos buvo paskirtas Ameri-
kos pasiuntiniu į Kynus, bet prieš sėsiant į laivą San
Franciscoje jis tapo pašauktas į Washingtoną. Tenai jį
išbarė užsieninių dalykų ministeris Knox ir atstatė nuo
vietos. Mat Crane buvo per daug išsitaręs apie Amerikos
politiką Tolimuose Rytuose — o taip daryti diplomatams
nepridera.

IŠ LIETUVIŠKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

MONTREAL, CANADA.

Kiek čia yra lietuvių, sunku žinoti. Užpėnai kok-
sai tai šlamas susitvėrė lietuviškai-lenkišką parapiją ir
pakunigavo kelis mėnesius, kol žmonės jo nepažino. Prisi-
rašiusių lietuvių buvę apie du šimtus. Pernai čionai buvo
lenkų kunigas Chalupka. Lietuviškai jisai visai nemokė-
jo, bet daugelis lietuvių prie jo su reikalais kreipdavosi.
Šį pavasarį kunigas tapo atšauktas į savo vyskupiją, ir
dabar nei lietuviai nei lenkai nebeturi kunigo. Kunigas C.
valdė dar taip-gi ir rusinus.

— Yra čionai Socijalistų Sąjungos ir Susiv. L. A.
kuopa. Pernai su jų prakalbomis atsilankė p. Bagočius.
Laisvamaniai veisiasi, nes kunigo nėra. Kiti jau nuo ke-
lerių metų kaip negirdi tikėjimo tiesų išaiškinimo, bet,
nėra ko daug nuo tokių nei tikėtis. Tiesa, dėl Velykinės
pernai kun. C. parkvietė kun. Molekaitį. Pernai žiemą
taip-gi Montrealį atlankęs kun. A. Milukas.

— Praeitais metais lietuvių bendrija įsikūrė krau-
tuve.

Reporteris.

WORCESTER, MASS.

Nedėlioje, Spalio 10 d. Beaver Hall'ėje buvęs si-
sirinkimas vietinės S. L. R. K. A. kuopos. Pabausta tapęs
p. Vieraitis, nes būk jisai nelegališku būdu išgavęs įga-
lijimą (mandatą) į pastarąjį seimą.

Kuopos organu didžiama balsų atmesta "Kat." o
išsirinkta "Draugas."

Vietinis.

MT. CARMEL, PA.

Lietuviškoje šv. Kryžiaus bažnyčioje, Mt. Carmel,
Pa., Spalio 15 d. turėjome naujai įtaisytų vargonų pa-
šventinimą ir vakare ant jų koncertą. Muzikališkai - vo-
kališkame koncerte dalyvavo vietinis choras ir du vargo-
nininkai: p. W. J. Strickland, anglas, buvęs airių vietin-
ės bažnyčios vargonininkas ir p. J. Čižiauskas, vietinės
lietuvių bažnyčios vargonininkas. P. Strickland nedaug

tegrąjio, nes koncertui prasidėjus vėlokai — jau po 8
valandai, daugiau negalėjo, kada-gi 9 val. turėjo išva-
žiuoti svarbiais reikalais. Tai-gi pagrajio "Gloria" No.
12 Mozarto ir da porą selekcijų. Grajio puikiai. Jautei,
kad artisto esama, kuris gali netik išpildyti atsakančiai
muzikalinį veikalą, bet ir parinkti balsus, kad parodžius
klausytojams naujai įtaisytųjų vargonų vertę. Jam išva-
žiavus, iki pabaigai grajio tik vienas p. J. Čižiauskas. Jo
preliudijos daugiausiai buvo imtos iš kompozicijų: Sdo-
Batiste, A. Hesse, A. Guilmant ir ant užbaigimo — iš J. S.
Bach'o. Tarp preliudijų giedojo choras ir solo p. Emilija
Kelminskiutė ir p. Marė Feleckiutė. Choras pagiedojo
"Cantate" Eng. Graberskio, o klausantiems labai pati-
kus, turėjo atkartoti, ir — kun. J. Surzynski'o "Gloria."
Solistė-gi pana E. Kelminskiutė pagiedojo p. J. Naujalia
"Sonetą" ir vieną giesmelę, o p. Feleckiutė — p. Nauja-
lio "Giesmę į Panelę Švenčiausią." Abi savo giedojimu
stačiai žavino klausančiuosius. Balsai gražūs ir didei išla-
vinti. O jau chorą tiesiog negalima buvo atsigėrėti. P. Či-
žiauskas tą vakarą parodė, kad jo choras yra geriausias
iš visų bažnytinių chorų netik Mt. Carmelyje, bet ir viso-
je apygardoje. Kad išgirdus ką panašaus, reikia vykti to-
liau — į didžiulį miestą, kaip Philadelphia, Pa., kur gie-
da profesionaliniai giesmininkai.

Vargonai nėra nauji. Juos padirbo 1863 metais Si-
mons and Fischer firma Boston, Mass., Episkopalų bažny-
čiai Franklin Str., Philadelphia, Pa. Kuomet tą bažny-
čią nupirko šįmet J. M. Grekų-Katalikų vyskupas, Soter
Ortejnski, tai tuosius vargonus, kaip nevartojamus Gre-
kų-Katalikų bažnyčiose, gerb. kun. F. Jakštys nupirko sa-
vo parapijai. Juos parvežė, pastatė ant vietos, pertaisė ir
padirbo naują priešakį p. H. J. Maucher iš Philadelphi-
jos, Pa.

Darbas atliktas gerai ir sąžiningai. Vargonai susi-
deda iš 27 balsų, padalintų į 7 oktavas, su 1398 dūdomis,
dviem manualais ir pedalu. Dūdų balsai labai malonūs,
švelnūs, kutenantieji ausį. Atsigėrėti negalima ypač šitais
balsais: gamba, fletų, trumpetais, kurių yra keturi, ir pe-
dalo drūtbalsiais. Mt. Carmel'io lietuvių parapija gali
didžiuliesiems, įsitaisius tokius vargonus. Jie parapijai atsi-
ėjo su visu kuom tik \$1200.00 (dvylika šimtų dolerių),
tečiaus savo didumu užima pirmutinę vietą tarp šios apy-
gardos lietuviškųjų bažnyčių vargonų, nors kai-kurie iš
jų nesulyginamai brangesni. Duokim sau, šv. Jurgio liet.
bažnyčios, Shenandoah, Pa., vargonai susideda iš 26 bal-
sų ir kainuoja apie pusšesto tūkstančio dol., šv. Juozapo
liet. bažnyčios, Mahanoy City, Pa., turi tik 8 balsus ir kai-
nuoja \$1600.00.

Jei iš muzikalinės pusės koncertas galima drąsiai pa-
vadinti pilnai pavykusi, tai iš finansinės — vargu užmo-
kėjo už visą triūsą ir ruošimą. Klausytojų susirinko mažai.
Jei išskirsime iš to mažo skaičiaus atėjusius svetimtau-
čius ir lietuvius atvažiavusius iš kitų aplinkinių miestų,
kaip: Shamokin'o, Shenandoah'o, New-Philadelphijos ir
tt., tai pasirodys, kad stebėtinai mažai atėjo vietinių lie-
tuvių. Sakoma, kad vyriausioji to neatėjimo priežastis
buvo šita: mat, tą dieną išpuolė "pėdė," o kad pas an-
gliakasių jau toks įvedimas, kad tą dieną veik kiekvienas

turi gerai išsigerti, o daugelis — ir pasigerti, tai girtybė, ėsą, ir nuo koncerto sulaikiusi. Jei taip tikrai būtų buvę, tai mūsų broliai tokiu pasielgimu būtų išdavę savo dorai liūdną paliūdijimą. Ar šiaip, ar taip, Mt. Carmel'io lietuvių šitame atsitikime pasielgimas yra prirodymu, kad mūsų tautiečių didžiūma da vis tamsūs, su neišlavintais jausmais žmonės, kuriuos netraukia dailės gražumas.

A. K-is.

WILKES-BARRE, PA.

Praeitą nedėdienį, panedėlį ir utarniką Lietuvių šv. Traicės bažnyčioje atsibuvo 40 valandų atlydai.

Vietiniai lietuviai išgirdo daug gražių pamokinių, kurie atneš jiems nemenką naudą, jei tik užsiliks jų širdyse. Apie 1300 ypatų atliko Šv. Išpažintį. Vietiniam klebonui su dvasiška pagelba pribuvo šie kunigai: kun. Kuras, kun. Kaupas, kun. Pautienius, kun. Dargis, kun. Dumčius, kun. Pr. Jakštys, kun. Urbanavičia, kun. Kasakaitis, kun. Dielininkaitis, kun. Pankauckas, kun. Inčiura ir kun. Sargalskis.

FERRER'O NUGALABIJIMO PASEKMĖS.

Spalnio 13 d. tvirtapilyje Montjuich (Barcelonoje) tapo sušaudytas d-ras Francisco Ferrer ir jo kunas palaidotas paprastoje duobėje. Ferrer'ą teisė karės teismas ir pasmerkė mirėtiop už tariamąjį sukėlimą pastarųjų riaušių Katalonijoje.

Tasai nugalabijimas sukėlė visutinius protestus — ne tiek Ispanijoje, kiek užsieniuose.

Pačioje Ispanijoje protestas apsiėmė mėtymu bombų Barcelonoje. Cortes (Ispanijos parlamentas) tapo atidarytas spalnio 15 d. Premierui Maurai įėjus į parlamentą, kilo riksmas ir pravardžiavimai iš republikoninių atstovų pusės. Parlamento pirmininkui ėmė ilgą laiką numalšinti riksmus, o sargai turėjo sunkiai dirbti, kad neprileisti prie muštynių tarp liberalų ir konservatyvų atstovų. Maura turėjo prižadėti, kad pristatys visus dokumentus Ferrer'o bylos ir išrodys, jog su Ferrer'u pasielgta sulyg įstatymų.

Paryžiuje buvo didesnė demonstracija. Įtužusi minia bandė pirmučiausiai užpulti ant Ispanijos ambasados, bet policija neprileido jos arti prie namų. Tad minia nugaržė savo įniršimą priešais Švenčiausios Širdies bažnyčią ant Monmartre. Tenai ją išvaikė ne tiek policistai, kiek šeši policijos šunes, paleisti ant minios be apynasrių.

Paskui minia mėgino pastatyti barikadas — bet Paryžius nėra jau toks, kokių buvo pirm 100 metų. Gatvės jau išlietos asfaltu arba išgrįstos mediniais stulpeliais. Negalėdami pastatyti barikadų, riaušininkai pradėjo daužyt langus, versti vežimus ir kioskus (budeles) ir griauti stulpus. Tose riaušėse vienas policistas tapo užmuštas ir septynios dešimtys devyni sužeisti. Kiek nelaimių atsitiko riaušininkams, nesusekta. Tėmytina, kad riaušėse dalyvavo daug kriminalistų, kurie maišatyje pradėjo plėsti ir vogti. Riaušės pasibaigė be didelių nuostolių vien padėkojant policijos viršininko Lépine'o išminčiai.

Prie demonstracijos pakurstę daugiausiai Jaurės, Hervė ir Villant, socialistai ir anti-militaristai.

Ryme atsiliko didelė demonstracija. Masonų galva paleido manifestą prieš katalikų bažnyčią, kuriame grumojama Rymui už Ferrer'o nugalabijimą (nors kaip žinoma, popiežius buvo priešingas Ferrer'o nugalabijimui). Pradėta rinkti aukas įsteigimui mokyklos pagal Ferrer'o modelį. Jinai busianti pastatyta tiesiog prieš Vatikaną.

Demonstracijos buvo sukeltos kituose Italijos miestuose, o Pisoje pabandyta sugriauti katedrą, bet sudeginata vienas tik duris.

Londone atsiliko mitingas Trafalgaro skvėre. Kalbėjo socialistai ir kai kurie parlamento atstovai. Norėta eiti pas Ispanijos ambasadą, bet policija neprileido.

Demonstracijos ir mažos riaušės tasiko taip pat Berlyne, Peterburge, Vienoje, Zuriče, Lisabonoje, Havanoje ir kituose miestuose.

New Yorke buvo didelis mitingas salėje „Clinton.“ Kalbėjo Emma Goldman'utė, Aleks. Berkman'as ir kiti anarchistai.

Washingtonė Amerikos Darbo Federacijos vyriausybė savo susirinkime nupeikė Ispanijos valdžios pasielgimą.

D-ras Francisco Ferrer, kaipo sako, pats savyje buvo geras žmogus — bet jo mokslas buvo netikęs. Jisai paveldėjo nuo savo pirmosios pačios pusę milijono dolerių ir visus išleido savųjų mokyklų steigimui ir radikališkųjų knygų spaudinimui. Jo dukters kenčia vargą. Ferrer priklausė prie tų anarchistų-filosofų, prie kurių skaitėsi Petras Krapotkin'as ir Elie's Reclus. Jisai nekenė bažnyčios ir valstijos iš visos širdies. Barcelonos aplinkinėse įkūrė daugiau, kaip šimtą taip vadinamųjų „naujų laikų mokyklų“. Tose mokyklose tarp kitko buvo skelbiama, kad tikėjimas esąs kvailybė, kad kareivio uniforma pridedia tikrai prasikaltimus prieš žmoniją ir tt.

Ferrer'ui buvo užmestas dalyvavimas nenusisėkusiam pasikėsiniui ant karaliaus Alfonso gyvybės geg. 31 d. (vestuvių dienoje). Bet šitas dalyvavimas tapo neišrodytas.

Karalius nenorėjęs paleisti Ferrer'ą gyvu, nepaisant į Ferrer'o dukters telegramą iš Paryžiaus, kuriame buvo meldžiamas dovanojimas gyvybės jos tėvui, nei į grąšimus Ispanijos ir kitų šalių anarchistų, kad karalius bus užmuštas, jei pavels nugalaboti Ferrer'ą.

Ferrer numirė drąsiai. Pastatytas prieš burelį kareivių, jisai nesileido užrišti sau akis, nors generolas ir pasakė, kad „išdavėjas neturi teisės žiūrėti į kareivių akis.“

IŠ KITATAUČIŲ SPAUDOS.

John Kenneth Turner rašo baisenybes apie Meksiką („Barbarous Mexico," The American Magazine, October 1909.) Ten viešpatauja nuožmiausieji kankinimai, juodžiausioji vergija. Aukomis yra Yaquiai, Pimai ir Opatai — indiečiai. Daugiausiai kenčia Yaquiai, nes yra didžiausi ir stipriausi. Ir kad dar te indiečiai būtų laukiniai. Ne, jie apsigyvenę ant vietos žemdirbiai, civilizuoti — ypač

Yaquiai. Juos veža iš gimtinės šalies į Yukataną ir parduoda plantacijų savininkams, kaip gyvuolius. Už vieną vergą mokama 65 dolerius. Jų gyvenimas neiškenčiamas.

„Per pastarus trejus metus ir pusę nugabenau penkioliką tukstnėjų septynis šimtus Yaquių į Yukataną — gyrėsi autoriui vienas pulkininkas Meksikos armijoje. — Atsimink tamsta, nugabenau, nepaisant į tat, kad valdžia neduoda man užtektinai pinigų, kad galėčiau maitinti juos atsakomai: nuo dešimto iki dvidešimtam nuošimčiui miršta pakeliuje.“...

Yaquiai yra parduodami už 65 dol., kaip paminėta augščiau. Kas juos gauna? — 10 dol. eina agentui (šitame atvejuje pulkininkui), likusieji 55 dol. tenka karės ministeriui. Dar negana. Yaquiai palieka po savim žemes, gyvuolius, trobesius... Tie eina gubernatoriui provincijos, iš kurios yra išvežami indiečiai.

Pulkininkas pats vienas prisipažino esąs ligišiol uždirbęs \$157.000 iš pirkliavimo vergais. Tos barbarybės daromos dēlei pelno: viena, Yaquių žemės ir turtai eina valdininkams; antra, valdžia turi pelną iš vergų pardavinėjimo...

Ir tatai darosi mūsų akyse, „laisvoje“ respublikoje, kurioje garsiai yra skelbiami lygybės ir brolijos obalsiai!

Ponia Isabel C. Barrows perkelia mus į kitą tamsią šalį — į Maskoliją („Between Yesterday and Tomorrow,” The Independent, Oct. 21, 1909.) Išvažiavo jinai į Rusiją gelbėti žinomą revoliucijonistę Breškovską iš kalėjimo. Štai jos įspūdžiai iš caro valdybų:

Rusija turi vietos kalėjimuose 108,000 kaliniams, o sukimšo į juos 180,000.

Pirmiau „politiškuosius“ prasikaltėlius laikydavo skyrium nuo kriminalistų, duodavo jiems geriau valgyti ir leisdavo pažįstamiems prisiuntinėti valgius. Jų neplakdavo.

Bet dabar? — Dar tik praeitą savaitę viename kalėjime penkiolika politišku kalinių gavo po šimtą rykščių kiekvienas.

Du šimtų trisdešimts septyni antrosios dumos atstovai pasmerkti kalėjiman, aštuoniolika ištremta į Siberiją. Keturi šimtai ir šeši redaktoriai vaitoja kalėjimuose!

Iš 400 kalinių baisiame Schusselburgo kalėjime trečdalis „politiškieji.“ Jie laikomi ant lygaus laipsnio su nuožmiausiais kriminalistais. „Rėkavo apie lygybę — tegul ją turi! — tyčiojasi kalėjimo prižiūrėtojai. Dēlei tos priežasties neduoda „politiškiems“ nei parukyti, nei geresnio valgio (jei kas prisiunčia): mat geresnių daiktų privalą užtekti visiems kaliniams. Jei jų neužtenka visiems, neduoda nei vienam. Tai reiškia: kalėjime neprivalą būti jokių „privilegijų.“...

Vienas dumos atstovas tapo įstumtas į kalėjimą prie sunkių darbų, o pirmuosius 18 mėnesių turi nešioti ant savęs geležinius pančius! Tasai inteligentiškas, apšviestas vyras yra priverstas gyventi viename kambaryje su nuožmiausiais ir žemiausios rūšies prasikalteliais! Į tą kambarį įeina šviesa pro vieną tik langelį, o prieš jį stovi kartuvės: į keletą mėnesių ant tų kartuvių užkibo penkiolika prasikaltėlių!...

Pirmieji ponios Barrows įspūdžiai iš knuto ir katar-gos krašto visai nesmagūs.

S. L. R. K. A. Reikalai.

Buvusio kasieriaus, K. Radzevičiaus, laiškas
į prezidentą kun. S. Pautienį.

Shenandoah, Pa., Oct. 20, 1909.

Garbus Prezidente, Rev. S. Pautienius.

Tuos pinigus, ką Jūs reikalavote — \$770.34 — tai sudėjau į geležinį kapitolą, Plymouth'o bankon, ant reikalavimo prezidento ir viso Centro komiteto. Bet po tikrai šventai teisybei tie pinigai yra mano, kaipo kaštai 8 metų ekspensų.

Kaz. Radzevičia.

NUO SUSIV. PREZIDENTO.

Girardville, Pa., Spal. 21, 1909.

Giariamiems Susivienijimo nariams pranešu šiuomi, kad p. K. Radzevičius sugrąžino mūsų organizacijai \$770.34.

Buvo pasilikę pas p. Radzevičių viso \$952.60; sugrąžinta \$770.34 — lieka pas jį \$182.26. Bet iš šitos sumos reikia atimti kelionės kaštus \$30.00 į Clevelandą ir kelionės į Newarką, \$20.00 — tai pasilieka dar kaltas \$132.26.

Šituos pinigus p. Radzevičia pasiliko sau, kaipo kaštus už kasieravimą.

Pinigus \$770.34 užmokėjo, pasilikdamas sau teisę atsiimti ateinančiame seime, kuriame ketina išrodyti, kad tai jam jie tikrai priklauso; dabar užmokėjo, nenorėdamas eiti teisman.

Pinigai sudėti Plymouth'o bankoje ant procentų. Tai ir gerai, nes pas kasierių Laibinį šiuo tarpu pinigų užtektinai begantiems reikalams.

P. Radzevičiui sugrąžinus Sus-o išdan \$770.34, bylos neužvesime, o apie likusius \$132.26 paliekame nuspręsti ateinančiam seimui.

Su pagarba

Kun. S. Pautienius,

Prezidentas.

J U O K A I.

Socijalistas. — Ar tamsta katalikas?

Katalikas. — Taip, katalikas.

Socijalistas. — Ar tamsta tiki į Romos katalikų bažnyčios dogmas?

Katalikas. — Taip.

Socijalistas. — Tai aš prieš tat jau ištisi dešimteri metai kovoju. Katalikų bažnyčia yra niekai — gyvi niekai...

Katalikas. — Matomai tamsta visai paikas žmogus. Jeigu žinai, kad katalikų bažnyčia gyvi niekai, tai kam prieš ją kovoji, da-gi dešimtį metų?...

Raconteur.

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS
PAŠVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigų, rankraščių ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Kaip rodosi, lietuviškų laikraščių leidėjų ir redaktorių susivaižinimas įvyks. Bent visas reikalas stovi ant gero kelio. Jeigu net "Saulė" sumanymui pritaria ir paremia jį visų pluoštu įnešimų—tai matyti, kad susivaižinimas jau seniai buvo reikalingas. „V. L.“ (No. 41), peržvelgus „Liet.“, „Saulės“ ir „Tėv.“ patėmijimus, rašo:

„Visuose tuose proektuose įdėta dvi gilios ir labai svarbios mintys, nors ir ne taip reiškiai pasakytos: suvienyti inteligentus darbininkus ir pakelti mūsų laikraštijos etiką.“

Toliau Brooklyno organas rašo, kad neužtenka susivaižiuoti redaktoriams ir leidėjams,—reikia pašaukti dar raštininkus, publicistus, darbininkus laikraštijos dirvoje. Tokiu tikslu keliu ir laikraštijos etikos klausimas busias lengviau ir greičiau išrištas. Nuo savęs „V. L.“ paduoda naują mintį, kurią vadina „drasia.“

„Ar negalima būtų visiems Amerikos lietuviškų laikraščių leidėjams susitarti ir susivienyti į vieną Spaudos Bendrovę (Publishing Association) ir sudėjus į ją visą savo turtą įkurti: 1) dienraštį, 2) iliustruotą savaitinį, 3) literatiškai pavyzdinę mėnesinį žurnalą ir 4) nuolatinį leidimą knygų.“

Į vienos Spaudos Bendrovės įkurimą mes netikime, nes tai būtų monopolis, kursai laikraštijoje yra negalimas. Monopolį galima įvesti pramonijoje, vaisboje, net mokyklose—bet padaryti tatau laikraštijoje, ypač krašte,

kur viešpatauja spaudos laisvė, tai tik svajonė. Sunku suprasti, kaip geru noru gali susidaryti įvairiausių pažiūrų nuomonių žmonių bendrovė ir bendromis pastangomis leisti įvairiausios spaudos laikraščius ir knygas. Kaip gali katalikai, laisvamaniai, liberalai, socialistai, ir tt. susiliesti į vieną draugiją ir paeiliui leisti tikiybinius ir prieštikiybinius, socialistiškų ir apginančių dabartinę tvarką raštus? — Ne, tai priešginiavimas pačiuose žodžiuose.

Bet visi gali susirinkti ir paduoti kiti kitam ranką ant neutraliosios dirvos. Tai žinių dirva. Niekam ne galvoje, iš kur žinia parėjo, by tik jinau būtų teisinga, nenuvažyta, neiškreipta. Iš tos teisingos, šaltai paduotos žinios gali kas kokius tikslus nori išvedimus daryti — tai jau kitas dalykas, — bet visgi yra bendra dirva, ant kurios įvairių įvairiausių publicistai ir laikraštininkai gali susieiti kruvon be jokių piktumų, šnairiavimų ir pavydų. Didelių miestų dienraščiai užlaiko bendrus reporterius, kurie jiems paduoda žinias iš teismų, policijos — žinias apie gaisrus, nelaimingus atsitikimus, finansus ir tt. Didesnė dalis Amerikos dienraščių yra susivienijusi į milijoninę bendrovę „Associated Press“, kuri užlaiko korespondentus visame pasaulyje. Tos bendrovės dalininkai gauna visas žinias nuo korespondentų ir reporterių ir, žinoma, gali jas suvartoti, kaip nori: spausdinti ištisas, trumpinti arba visai atmesti.

Štai mums, lietuviams, apsimokėtų įsitaisyti tokią bendrovę. Galėtumėme užlaikyti — suvienytomis spēkomis po korespondentą tokiuose centruose, kaip Chicago, New York, Boston, Philadelphia, Scranton, Shenandoah, Pitsburg, Cleveland ir k. Korespondentai rinktų žinias, tyrinėtų, davinėtų visiems laikraščiams vienas ir tas pačias žinias — ir kas svarbiausia! — turėtų padavinėti jas teisingai, nes jaustų atsakomybę už jas prieš visuomenę. Dabar korespondentai nejaučia jokios atsakomybės už savo rašteliu: redakcija neišduos, redakciją atsakys! — visas jų pasiteisinimas. O konkluzija? — Rašyk, ką nori: jei redakcija atspausdins, ji pati už pasekmes ir atsakys; jei nespausdins, pasiūsiu kitam laikraščiui... Na, ir rašo: užpyko — rašo, susimanė būti pažangiu ar pirmieviu — rašo, panorėjo pasigirti arba atkeršyti kam — rašo... Buvo atsitikimų, kad korespondentai rašė tyčia neteisingas korespondencijas, norėdami ištirti, ar laikraštis netesības priima...

Neteisinga arba iškreipianti faktus korespondencija užgauna — neretai labai skaudžiai — nekaltą žmogų. Kitas padarytą sau tokiu būdu nuoskaudą nutyli kantriai, bet kitas užsidega ir rašo atsakymą — daugiausiai ne atsakymą, bet pasiskundimą ant savo skriaudyko (nuskautieji dažniausiai žino korespondento vardą ir pavardę.) Tokiu būdu laikraščiuose atsiranda barniai, didumai skaitytojų visai nežingeidingi.

Neteisingos korespondencijos keksmingumas pasididina, jei redakcija nuo savęs pridėda vieną-kitą patėmijimą, nes tuomet redakcija — kuri skaitytojų akyse privalo būti neklaidinga — pripažįsta netiesą už tiesą ir verčia sekti savo pavyzdį skaitytojus. Prie progos reikia paminėti, kad tokius neetiškų redakcijos patėmijimus mėgsta

daryti laikraštis, kursai daugiausiai kalba apie etiką („Lietuva.”)

Neteisinga žinia neretai užsilieka žmonių atmintyje ilgą laiką, nors būtų ir šimtą sykių atšaukta. Kaip pavyzdį galime paduoti korespondenciją iš Plymouth'o, tilpusią „Lietuvoje” pirm penkerių metų, apie kun. Joną Žilinską. Kun. Ž. toje korespondencijoje buvo apkaltintintas už pasisavinimą poros tukstančių parapijos pinigų. Korespondencija tapo atšaukta keletą sykių — bet daugelyje vietų, parapijos mitinguose ar šiaip jau pašnekose ligšiol yra užmetinėjama, buk kunigai vagis ir, kaip pavyzdį kunigo-vagies, yra statomas kun. J. Ž.! Ar-gi galima įsivaizdinti sau didesnę nuoskaudą, padarytą neteisingos korespondencijos išspauzdinimu?

Štai to visko nebutų, jeigu korespondencijas rašytų vyrai rimti, išmintingi, bešališki, jaučiantys atsakomybę už savo raštus. Tuomet etika laikraščiuose atsirastų pati savaimi: išnyktų pravardžiavimai, bereikalingi erziniai ir kitokie nešvarumai.

Tai-gi pirmutiniu susivažiavimo darbu bus sutvarkyti korespondencijų reikalus arba, aiškiai kalbant, susitarti užlaikyti bendromis spėkomis korespondentus didesniuose lietuvių centruose Amerikoje.

„S. L. A.” spalio 1 d. turėjo pilnų narių (sykiu su vaikų skyriumi) 8825, suspenduotų 890, išbrauktų 244.

Pinigų tikrame „Sus.” turte buvo \$41,766.88. Prie-glaudos namams fonde \$3,738.53, viso „S.” turtas išnešė \$545,505.41.

Tokiu budu S. L. A. pasirodo didžiausia ir tvirčiausia Amerikos lietuvių organizacija. Žingeidingiausia, kad organizacijos branduolys guli rytinėje Pensylvanijoje ir Massachussetse.

Kun. Aleksandro Dambrausko vardo mokyklai Kaune sudėta jau 3022 rub. 15 kap.

Pp. Klajunams tatau gali nepatikti.

REDAKCIJAI PRISIŪSTI LAIŠKAI.

Girardville, Pa., Spal. 19, 1909.

Gerbiamoji Redakcija!

Esu Jusų leidžiamo laikraščio „Draugo” skaitytoju nuo pirmojo numerio. Iš pradžių jau buvo matyti, kad tai bus geras darbininkas ant tautiškosios dirvos, bet dabar, kad pradėjote kovoti su girtybe, tai tiesiog negaliu atsi-džiaugti: juk girtybė, tai kirminas, ką ėda lietuvių kuną, dar jiems gyviems bunant.

Turiu gerą naujieną blaivininkams. Šiandien pas mus atsilankė vyskupas ir suteikė šv. Patvirtinimo Sakramentą 134 asmenims. Keturiolikos keturi bernai-čiai ir penkiolikos keturios mergaitės — naujai patvirtinti — prisiekė negerti visai alkoholinių gėrimų. Prie to žingsnio, paskatino juos mūsų gerbiamas klebo-nas, kun. S. Pautienius.

Lai šitoji sėkla klesti tarp lietuvių jaunuomenės.

Su guodone

Parapijonas.

JIS NEŽINO -- DĖL KO?

Sako, būk Poneijus Pilotas buvo kartą pašauktas prie Rymo ciesaoriaus atiduoti atskaitą iš savo žydų žemėje valdininkavimo. Plačiai su visokiomis smulkmenomis išpasakojęs savo darbus, neva nuveiktus krašto gerovei, kaip nelyginant pasakoja ir ponas Šliupas, kuomet kalba apie savo jausmus ir pinigus, apie savo širdį ir dvasiškas spėkas, išaikovotas lietuvių naudon („Lietuva” No. 42). Pilotas netikėtai tapo ciesaoriaus užklaustas: — Ar nebuvo tau valdininkaujant pasmerktas mirtin ir nužūdytas Jeruzolimoje vienas žmogus, vardu Jezus Kristus? Ar negalėtum paaiškinti už ką?

— Aš nežinau už ką, atsakė Pilotas, ir abelnai apie šitokią atsitikimą neesu visai girdėjęs.

Piloto sąžinė neišmetinėjo nieko, nors, kaip žinoma, jis buvo išdavęs nusprendimą prikryžiuot Jėzų Kristų. Matyti apie tą „mažmožį” buvo užmiršęs. Tokią pat sąžinę pasirodo turįs p. Šliupas, kuris stebisi dėl kunigai nenori su juo draugauti. Girdi: kodėl, — jie patys greičiau žino negu aš. („Lietuva,” ten pat.)

Šliupas turbūt yra užmiršęs, kad viename savo „veikalų” buvo išleidęs žinomą atsišaukimą į dievočius ir netikus, kad kryžius sukištų į pečių, kielikus ir monstran-cijas paverstų naudingais sudynais, kad bažnyčias panaudo-tų linksmiams namams įtaisyti, arba, jei tam tiks-lui netiktų, paversti arklidėmis, kunigus-gi ir zokonikus kad iškartų varpininėiose. (Žiūr. Šliupo knygą: „Dievas, Dangus ir Pragaras”).

Jeigu tas Šliupo nusprendimas neliko išpildytas, tai vien dėl tos priežasties, kad jis neturėjo ir neturi tokios valdžios, kokia buvo duota Poneijui Pilotui.

Šliupas daro ką gali, o kad tų pastangų pasekmės neyra tokios, kokių jis norėtų sulaukti, tai, žinoma, ne jo kaltė. Ponui Šliupui įsirdus, „užverda jo kraujas”, „sugniaužia jis kumščiomis,” iš jo burnos krinta žodžiai: smerdai, muzikai („Lietuva,” ten pat). Turbūt p. Šliupas tokius žodelius priprato vartoti betyrinėdamas „Gadynę šlėktos viešpatavimo Lietuvoje,” kuomet žmonės buvo laikomi už „bydlę,” ir kuriems nebuvo kitokio vardo kaip tai: muzikas, chamas, p. Šliupas užmiršo, kad tieji epite-tai, teikiami žmonėms, yra dabar dideliu anachronizmu. Jų dabar nenumeta žmonėms netik tų šlėktų ainiai—Lietuvos endekai, bet-gi vengia jų net Maskolių činovnin-kai. Tuo tarpu mes lietuviai turime juos išgirsti laisvoje Amerikoje nuo lietuvių-demokrato, dar-gi „didvyrio.”

P. Šliupas jau nebejaunas. Jis pats tai jaučia ir prie to prisipažįsta. („Lietuva,” ten pat), bet ištiesu, jis niekad nebuvo „jaunu” t. y. naujos gadyinės žmogumi. Šliupas yra tipišku fanatiku, tarsi gyvai perkeltu iš vidur-amžių; tečiau jis tarp atsilikusių kultūriškai lietuvių galėjo atvaidinti ir atvaidino kurią nekurią rolę net pa-baigoje devynioliktojo amžio. Bet šiame dvidešimtame amžyje jau nestengė jis su savo doros principais suside-rint net su mūsų cicilikais. Maskolių fanatikas Ilijodoras vien galėtų su juo draugauti, nors ir tas nešaukė taip at-

kakliai karti ir žudyti žmones, kaip tai yra padaręs Šliupas.

Šiandien Šliupo saulė jau nusileido. Reikėtų tą dalyką p. Šliupui suprasti ir nesvajoti apie didelį skaitlių savo draugų tarpe Amerikos lietuvių.

A. Draugelis.

Prie aprašymo emigracijos Jubilejaus.

Apart pagarsintų No. 12 „Draugo“ iškilmių emigracijos Amerikon jubilėjaus Plymouthe ir Pittstone, Luzernės pavieta, Pennoj, tuo pat laiku atsiliko apvaikščiojimais 2 dieną spalio mėn. Forest City. Kalbėjo kun. Pankauckas, vietinis klebonas, ir kun. J. Žilinskas. Choras, po vadovystę vietinio vargonininko, padainavo keletą dainelių. Aukų sudėta \$25.15. Po \$1.00 aukavo šie: Vinc. Miliauckas, Vinc. Brazauckas, Juoz. Juozapaitis, Ona Kačinskiūtė, A. Makauckas, J. Mališauckas. Po 50c aukavo: Mat. Gudauckas, Vlad. Laurynavičė, Ona Burneikis, Liud. Dvylys, Mat. Galinauckas, J. Burneikis, J. Dzikas, Cipr. Petrauckas, Ig. Girdauckas, J. Genevičius, J. Pratašas, J. Rastauckas, Miliauskienė, M. Miliauskienė, Anupr. Laurynavičė, J. Baliunas, J. Encerevičė, St. Krekauckas, V. Jančaitis, Dūda, J. Petokas, J. Jančaitis, V. Mališauckas, Anupras Maleikė, Jonaitis. Kiti po mažiau.

4-tą dieną Spalio buvo laikomas apvaikščiojimas Wanamie, Barret'o salėje. Kalbėtojai buvo kun. Kaupas (apsakė pradžią apsigyvenimo lietuvių ir abelnai baltųjų žmonių Wyomingo klonyje). Po to kalbėjo kun. Jonas Žilinskas, kun. Pankauckas ir vietinis klebonas kun. Inčura. Žmonių buvo diktokai. Aukų surinkta \$26.60. Po \$1.00 davė: Ona Svogūnienė, Juozas Burinskas, Juozas Valaitis, Juoz. Bendokas, Juoz. Anskis. Po 50c aukavo šie: Juoz. Zapolskis, Jon. Gilis, Ant. Širvinskis, Pr. Pranaitis, Sim. Žalnieraitis, Juoz. Svagūnas, Juoz. Vosylius, Ona Antanavičienė, Juoz. Bosas, Ant. Baršauskas, Juoz. Dabkievičius, Mart. Šliuželis, Jon. Antanavičius, Tam. Rūškis, Vinc. Sarpalius, Pet. Sarpalius, Juoz. Prūsas, Jon. Ulevičius, Pr. Geras, Ant. Jankauckas, Ant. Moseika, Kaz. Jackevičius, Mar. Starkevičius, Adol. Brukas, Ona Piličiauckienė, Flor. Karlonas, Ant. Gelbuda.

Beto, apie apvaikščiojimą Pittstone 29 d. Rugsėjo mėn. buvo rašyta, bet aukautojų vardai da garsinti nebuvo. Čia juos pagarsiname: Po \$1.00 davė: Mat. Tolūba, Ona Kupčinskienė, Izabelė Stankievič, Kat. Klimienė, Pov. Kazakevičius, Juoz. Kunea, Ona Jokubauckienė, J. Černiauckas, Pr. Katkauskas, Mieliauskienė. Po 50c: Šalčiuvienė, Mar. Sienkievič, Elz. Aušra, Jon. Tamošiūnas, J. Rudruškiavič, Juoz. Podžiūnas, Katr. Vosylienė, Juoz. Rėkus, Ant. Blažionis, Mat. Valaitis, J. Pavčo, Petr. Mataitis, Ant. Galsuskas, A. Mašiotienė, Vincas Bielskas, Jurg. Tamošauskas, Iz. Navickas, Kris. Makūnas, St. Jaruševičius, Mat. Jonuška, Ign. Mažeika, Sim. Mockaitis, Pov. Šukys, Ant. Laibinis, Pr. Baranauckas, Petr. Sabastinas, Pet. Tolūba, Vinc. Juškauskas, Ant. Šalčius, K. Šalčiuvienė, Antanina Gramlienė, Ant. Sarnevičius, Urš.

Lapatienė, St. Paškevičius, Jon. Kuzniekas, Ksav. Klaščevskis, Jon. Kašiūba, Juoz. Jodauga, Pov. Matusevičius, Vinc. Jarmala, Aleks. Lukačionis, Jr. Kazakevičius, Mot. Navickas, Jon. Sakavičius, Mart. Bieliauckas, Pr. Pūkelis.

Kun. J. Žilinskas.

LAISVOJI MINTIS IR KATALIKŲ BAŽNYČIA.

Žmogus, išėjęs giedroje naktį laukan, pažvelgęs augštin, pamato ant dangaus didelę daugybę žvaigždelių, kurios jam rodosi tarsi maži žiburėliai — mažos žvakutės, prikabinėtos dangaus skliautuose.

Žmogui neapsipažinusiam su astronomijos mokslu ir galvon neateina, kad tos žėrenčios žvaigždės yra labai didelės; kad tai yra erdvės skrituliai, milijonais kartų didesni už mūsų žemę, kurie dėlto išrodo taip mažais, kad yra baisioje tolimoje nuo žemės.

Žmogui nemokytam išrodo, kad žemė stovi ant vietos, tarsi ant kokio didelio pamato, ir mintin neateina, kad ji kabo ore, kaip koks didelis obuolys ir bėga be paliovos savo keliu. Tai-gi mūsų žemė, mėnuo, saulė, planetos ir žvaigždės — tie visi dangaus kūnai, budami labai didelioje tolimoje vienas nuo kito, bėga visi savo keliais vienas kito neužgaudami. Visi tie dangiški kūnai turi sau nuo Dievo paskirtus įstatymus, kurių jie visados vienodai ir akiai prisilaiko; pagal tų įstatymų mokslininkai nusveria jų sunkumą, aptaria jų didumą, sužino jų greitumą ir išmatuoja jų tolumą.

Tie dangaus kūnai negali pasiliuosuoti nuo sau duotų įstatymų: pildo juos nuo pasaulio pradžios ir pildys lig jo pabaigos. Ne tik vien astronomijoje, bet visame prigimime — visoje gamtoje patėmijama įstatymai arba teisės, kurių ji akiai laikosi, jeigu ji, t. y. gamta su tais įstatymais prasilenktų, atsirastų didžiausias sumišimas ir išjimas. Paukšteliai skrajoja ore ir tai žinomoje sau aukštumoje, bet nekaip negali gyventi vandenyje; žuvelės plaukioja vandenyje, ir tik tai joms žinomoje gilumoje, nes ne visos gali išlaikyti vienodą vandenų spaudimą, bet jokių būdu negali lakioti ore. Vienok ir paukščius ir žuvis, kol jie nėra sugauti ir laikomi klėtkoje, pakol jie vieni ore, kiti vandenyje skrajoja, tol mes juos vadiname liuosais ir ištisų jie yra liuosi, nors jie yra priversti užsilaikyti pagal gamtos įstatymus.

Jeigu-gi paukštelis ir žuvis neužlaikytų tų gamtos įstatymų, užsimanytų pasiliuosuoti nuo jų: paukščiui užsinorėtų gyventi vandenyje, žuviai - gi — ore, brangiai jiems atsieitų tos laisvės ieškojimas: abudu turėtų žūti. Kiekviena mokslo šaka turi savo nepakrutinamas, pamatinės tiesas, ant kurių mokslas remiasi ir plėtojasi; kurių žmogus negali užginčyti arba atmesti; nuo kurių negali pasiliuosuoti; prieš kurias neturi teisės galvoti. Ir taip, jog 2 kartu 2 yra 4; jog tiesus kelias yra trumpesnis, negu kreivas; jog dalis yra mažesnė už visą daiktą; jog dieną saulė šviečia, naktį-gi mėnuo arba žvaigždės; jog kiekvienas kūnas šilumoje plečiasi, o šaltyje susitraukia — yra dalykai neatmainomi.

Tai-gi kas prieštarautų toms pamatinėms tiesoms ir įstatymams, norėdamas būti visiškai laisvos minties —

būtų žmogus nesveiko proto ir tokiam žmogui vieta — pamišėlių ligonbutis. Žmogus neturi tiesos galvoti prieš žinoma ir ištirtą tiesą, kad ir kas-žin-koks laisvamanis būtų. Iš to matome, kad žmogaus mintis nėra visiškai laisva; jog ji yra suvaržyta visokiomis teisėmis ir tiesomis: matematikinėmis, gamtinėmis, filozofinėmis ir k. t. Tai-gi ir tikėjimo mokslas, kurį skelbia Katalikų Bažnyčia, kaip svarbiausias mokslas žmogaus gyvenime. — mokslas paliečiantis liglaikinės ir amžinos laimės klausimą, ir-gi turi savo pamatines, nepakrutinamas tiesas, kurių nieks neturi teisės užginčyti; apie kurias neturi teisės abejoti; kurių negali atmesti; apie kurioms priešingai neturi teisės nei galvoti; kitaip tikėjimas turėtų žūti. Žuvus - gi tikėjimui, žmogus atsirastų visatoje nelaimingiausiu sutvėrimu, nežinodamas savo gyvenimo tikslo ir nematydamas kelio, vedančio į laimę.

Tikras mokslas remiasi ant tam tikrų pamatinių tiesų; tai-gi ir Katalikų Bažnyčios mokslas, kaip tikras ir Dievo mokslas, remiasi ant nepakrutinamų tiesų. Jei-gu koks tikėjimas neturi tokių nesimainančių tiesų, kaip, pavyzdžiui, visokios herezijos ir atskalos, negali ilgai gyvuoti, turi mainyties, irti, nykti ir galų-gale — griūti. Kaip žinome iš istorijos — daug visokių herezijų, dėl tų neatmainomų tiesų trukumo, žuvo. Ir dabar gyvuojančios herezijos tankiai mainosi ir viena kitos vietą užimdamos — nyksta, nes jų tikėjimuose kiek galvų, tiek nuomonių! Netikta, kad šiaip jau žmoneliai, kreivų tikėjimų išpažintojai, nežino ko laikyties, bet ir jų vadovai — mokytojai nesutinka tarp savęs: vienas kitam prieštarauja tikėjimo dalykuose, o kai-kurie iš jų taip toli nužengia, kad net ir Šventą Raštą, tą vienatinį savo tikėjimo šaltinį, laiko už nieką — už pasakų knygą. Neseniai dar kaip paduoda vienas angliškas laikraštis „Daily Press“, Chicagos Universiteto teologijos skyriaus profesorius Votaw užlipo ant Biblijos su abiem kojom ir pasakė, jog Biblija arba Šventas Raštas nesiriša su 20 metišimčio gyvenimu: „Męs, sakė jis, turime padaryti mūsų pačių Krikščioniją, mūsų pačių amžiui.“ Vienok ne visi klausytojai tam jo išsitarimui pritarė. Panašus profesoriai griaua iš pamatų savąjį tikėjimą ir taiso kelią visokiai nedorybei. Netikta augstosios Amerikos mokyklos sėja bedievybę tarp milijonų žmonių, bet ir Vokietijoje tas pat darosi. Protestanizmui pradeda slisti pagrindai iš pokojų. Vienas nekatalikiškas laikraštis „Chronik der Christlichen Welt“ sako, jog vargiai randama jauni žmonės, kurie norėtų mokyties ant „pastoriaus“, ir jog tokių kandidatų skaičius kas metą vis eina mažyn. Statistika parodo, jog 1891 metais buvo viso labo 4572 protestonų teologijos studentų Vokietijoje, o 1908 m. jų skaičius sumažėjo daugiau negu ant pusės, buvo tik 2206 studentai. Tos tikiškos sausligės priežastis aiški — teologijos skyriaus profesorių netikėjimas. Jaunieji mokiniai užsikrėtę netikėjimo dvasia, nenori elgties prieš savo pačių įsitikinimus, nenori užimti „pastorių“ vietas. Amerikoje daugyge protestonų „pastorių“ (tikėjimo mokytojų) apleidžia savo luomo priedermės, užsiimdami daugiausia pasauliniais dalykais. Dėlko taip darosi? Dėlto, kad jų bažnyčiose nėra pamatinių ir neatmainomų tiesų — šian-

dien skelbiama ir tikima taip — rytoj kitoniškai. Pirm kelių dienų viešoje prakalboje jezuitas Copus, garsus rašytojas, pasakė, kad už 50 metų pasaulyje bus tik dvi galybės: katalikystė ir stabmeldystė. Taigi nenuostabu, kad visi tie netikri tikėjimai, neturėdami tvirto pamato, turės pranykti: nekurie iš jų išpažintojų kreipsis į Katalikiškąją, Dievo Bažnyčią, o kiti taps atvirais naujos gdynės stabmeldžiais (žmonijos garbintojais su jos visais blogais palinkimais).

Katalikišką Bažnyčią, kaip Dievo įstaigą, kurioje randasi visas neatmainomų tiesų sandėlis, negali prileisti, idant kas nors apie tas tiesas abejotų, arba joms prieštarautų. Nors Katal. Bažnyčia leidžia tyrinėti tikėjimo tiesas, geresniam jų supratimui, didesniam jų aiškinimui, prisilaikant tam tikrų taisyklių, bet neduoda jų užginčyti arba atmesti. Katalikišką Bažnyčią yra didžiausia laisvės šalininkė: ji daugiausia pasitarnavo dėl žmonių paliovosimo iš kuno ir dvasios vergijos; bet kartu su tuo yra ir uoliausia užlaikytoja tiesos: žiuri, idant niekas jai pavestų tikėjimo tiesų neiškraipyti, idant tos tiesos užsilaikytų lig pasaulio pabaigai. Čia joks „laisvamanių“ aimanavimas nepagelbės!

Kaip garlaivis per marias plaukdamas turi tam tikrus baltus ženklus, vandenyje kyšančius, rodančius jurininkams kelią, idant neužvažiuotų ant pavandeninių uolų ir nesusikultų, taip ir Katalikų Bažnyčia turi savo tikras tiesas, rodančias kelią į išganymą. Kaip garlaivis su visais žmonėmis žūtų, jei, nepaisydamas ant tų ženklų, plauktų kur vėjas neša, taip ir su Bažnyčia būtų, jei neužlaikytų tų pamatinių tiesų. Kaip neišmintingai galvotų žmogus, manydamas kad garlaivis gali ir be to apsieiti ir atsiekti savo kelionės tikslą; taip pat neišmintingai galvotų tas, kurs manytų kad ir Bažnyčia gali atsiekti savo tikslą be tų pamatinių tiesų.

Kaip brangus yra žmogui svetimame krašte, tarp nežinomų aplinkybių ir visokių pavojų atsiradusiam geras ir sąžiningas vadovas, kurs jam parodo, kaip laimėdama parėjus tą kraštą, kaip išsisaugojus nuo pavojų, taip, t. y. tokiu vadovu yra Katalikišką Bažnyčią kiekvienam žmogui — mokytam ir nemokytam.

Nes žmogus, paliktas pats savo proto pajiegoms, tikėjimo ir doros dalykuose — klysta; — ta tiesa taip sena, kaip sena žmonija.

Taigi tą visą apsvarsčius, tegu nei vienas nekaltina Katalikų Bažnyčios, už tat, kad ji tiesos laikosi ir jos žiuri, nes ji yra „stulpas ir patvirtinimas tiesos.“ (Šv. Pov. I Timot. 3—15.)

Pabalielis.

PAJIEŠKOJIMAI.

Aš Gresė Radziukiutė pajieškau savo brolio Antano Radziuko; paeina iš Vilniaus gub., Gegužinės parap. Kitados gyveno Pensylvanijoje, o dabar gal kur randasi Illinois Valstijoje. Meldžiu jį patį, jei da yra gyvas, ar kas kitas duoti man žinią ant adreso:

Gresė Radziukiutė,

40 Morris Street,

Wilkes-Barre, Pa.

NAMINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS.

[Tąsa.]

Kuno auklėjimas

Toliaus, visada reik rūpintis apie tyrą, sveiką orą. Tyras oras — tai gyvenimo sąlyga. Kada daug žmonių pasėdi uždarytame kambaryje, tai gaivinančios oro dalys susimažina, o kenkiančios pasidaugina. Kaip aiškiai sužiba žvakės, kada per atdarą langą įeina oras. Ypatin ir suaugę, tur čionai kasnakt, sunkiame ir drėgname ore gą domumą reik turėti ant miegamųjų kambarių. Maži ir suaugę, tur čionai kasnakt, sunkiame ir drėgname ore daug valandų išbūti; užsikėlę, nežino tankiai, iškur pas juos galvos skaudėjimas atsirado, kurs, išėjus laukan į tyrą orą, išnyksta. Toks miegas nepastiprina. Reikėtų, kad tyras oras turėtų įėjimą į miegstubį per ištisą naktį; pravėdintas kambarys geriausiai, žiemos laike, apšildo. Klaida yra manyti, būk padarius įėjimą orui, šiluma iš kambario išeis. Priešingai esti: pravėdintame kambaryje žmogus jaučiasi ir smagiau ir šilčiau. Saugok tik vaikus nuo kiauro pertraukimo, bet tyro oro nesibijok niekad.

Vaikų apsirengimas tebusie metų laikui atsakomas: ne per šiltas, bet teipgi ir ne per lengvas. Reik apsižiūrėti, kad vasaros dienose, galima, per neatsargumą, teip pat persišaldyti, kaip ir žiemos laike. Drabužiai mergaičių neprivalo būti ankšti, kad jų sveikatai neužkenktų; ne per trumpi — kad padorumo neužgautų.

Vaikų maitinimas yra didžiausio svarbumo. Čia yra dasileidžiama daug ir didelių klaidų. Tankiai, net ir gerai prisilaikančių šeimynų vaikai esti sunykę, nes netur atsakomo maisto. Tas išrodo keistai. Tėvai, kartais, gal net verčia vaikus valgyti, apie valgių stoką pas juos nėra kalbos, o bet-gi vaikai badauja, jei tur neatsakomą valgį. Žmogų maitina ne tas ką jis suvalgo, tik tas, ką jojo viduriai suvirina. Vaikų pilvas yra da silpnas, teip kaip silpnas yra visas jų kunas; delto vaikai reikalauja valgio lengvai suvirinamo. Tankiai vaikams duoda valgyti tą, kas tik jų gomurį glosto, o stiprybės neduoda. Kaip kada, iš meilės, tėvai norėtų vaikus tik saldumynais ir penėti. Vaikai, kuriuos kokia nelaimė ištinka, netur noro prie stiprinančių valgių, nes jų viduriai visai yra sugadinti. Neišlepintas ir gerai penimas kūdikis nereikalauja tokių daiktų ir į šalį juos padeda, jei kas jam kartais paduoda.

Valgių persudytų, smarkiai užtaisytų, rūgštų — vaikams nepridera duoti. Mėsa, o ypač dešra, teip-gi nevelytini. Vaikai, kurie tankiai tokius valgius gauna, sugadina sau kraują, gauna vidurių karštį, iš to troškimą, bet ne sanarių stiprybę. Labai tankiai tokie vaikai tur odos išbėrimą.

Ką besakyti apie paprastą kavą? Ji vaikams yra nuodai, kad ir gerai praskiesta: ji gadina pilvą, kad ir pripratusiems kiek prie jos, trukdo valgių sumalimą, ir, dirksnes padilginus, sugadina miegą. Melsvai-gelsvi žiedai aplink ays vaikų kavą geriančių, rodo aiškiai blogą kavos įtekme. Jei suaugusieji mano, kad be kavos negal apseiti, tegu vaikų bent pasigaili ir jų prie kavos nepratina.

Kas buvo pasakyta apie kavą, tą patį reik pasakyti

apie alų ir visus svaiginančius gėrymus. Duoti vaikui degtinę, būtų tai prasikaltimas priešai jo prigimimą. Net tėvų įpratimas prie degtinės atsiliepia ant vaikų sveikatos. Yra tai neabejotinas daiktas, kad vaikai paveldžia teip doriškas kaip kuniškas tėvų ydas. Reik pripažinti, kad didelė dalis vaikų, gimusių iš tėvų geriančių degtinę, tur silpną kuną ir menką arba nusilpnėjusį protą. Pasitaiko jog jieškanti pasilinksminimų motiną, duoda vaikams degtinės ar arbatos iš aguonų galvų, kad sau ramiai galėtų į balių eiti. Deja svietui, dėl svetimų kalčių!

Ką tad vaikai privalo valgyti ir gerti? — Geriausias vaikų valgis yra pienas. Paaugančius vaikus reik pratinti prie miltų sriubos ir miltinių valgių. Visi gydytojai su tuomi sutinka, jog buiza su pienu yra geriausias vaikams valgis, nes talpina savyje tą viską, ko žmogaus kunas savo augimui reikalauja. Buizai neimk smulkausių miltų, nes jiems nepritenka sočiausių dalių, kurios po lukštu glūdo. Imk rupius miltus, kuriuose grūdai yra sykiu su lukštais. Vietoje kavos (iš kavos grūdų), duok vaikams salyklų kavą. Nesakyk, jog ši kava nėra teip gardi. Tas pritinka, prie ko pripranti. Prisižiūrėk tik, kaip vaikai kasdien bliuda buizos žeria, ir kaip jie yra užganėdinti. Ar mums patiems nubosta kuomet duona? Kodėl nubostų vaikams buiza iš tos pačios duonos padaryta, arba iš tų pačių spragintų grūdų kava (angliškai-Maltecoffee)? Tik nepratink vaikų prie valgių, kurie, žinai, kad jiems kenkia. Atprast — sunku visada. Pagadintam ir neatsakomai maitinamam kudikiui ir duona su sviestu nepatinka.

Daržovės geriau vaikams tinka nei mėsa. Jos yra sveikos, užlaiko tyrą kraują, ir jų vaikams nereikėtų gailėtis. Vaisiai taip-pat labai sveika vaikams. Tarpe įvairių uogų, pirmą vietą užima mėlynės. Joms sunokus, gydytojai važiuoja ant vakacijų, nes tuomet mažiausia turi ligonių. Obuoliai ir kriaušės — tai smaguriai net ir mažiausiems vaikams. Geras obuolys — tai tikras vaiko kunui vaistas. Reikėtų obeles sodinti kur tik įkišt galima. Pratinkie vaikus prie visai prastų ir neerzinančių valgių, ypatingai pieninių ir miltinių, o džiaugsiesi matydamas augant sveikus ir stiprus vaikus.

(Tol. bus.)

Redakcijos Atsakymai.

Interesuotiems.—Turime visą glėbį pasisiulijimų nuo vargoninkų iš Amerikos ir Lietuvos. Kam reikalingas vargonininkas, gali kreipties pas mus.

— **Jonui Vieračiui.**— „Mano Kritikos“ nedėsime. Jei p. Čepliko visuomenė nerinko kasierium, tai bent jį pripažino tokiu. Savo straipsniu „Drauge“ nenorėjome neikie užkenkti aukų vadovėliams rinkimui, vien tik bandėme atkreipti amerikiečių atidą, idant jie pareikalautų, kad vadovėliai būtų priaikyti ir prie Amerikos mokyklų. Neabejojame, kad kun. J. Žilinskas pagarsins surinktas aukas ir kur jos eina taip-pat ir katalikiškuose laikraščiuose. Apie pavargelių namus šnekama jau seniai. Dabar neparanku apie juos kelti klausimą išnaujo. Pareis ir jiems eilė.

ELIZA ORZEŠKIENĖ.

A... B... C...

Vertė Pr. S—s.

(Tasą.)

Kambaryj, išpuošta skaitlingais, bet senoviniais ir nušiuurisiais baldais, ant kieto suolo gulėjo jaunas vaikinąs vidutinio ūgio, baisiai sumenkęs, gražaus, bet sunykusio veido, kurio popierinis veik baltumas rodė nesveikatą.

Kitados Vincas Lipinskas buvo sveikas, nors ir truputį nedrąsus, bet neilgam. Turėjo šešioliką metų ir pabaigė keturias gimnazijos klesas, kuomet jo veido spalva pradėjo balti ir kūnas ėiti kudyn; skaudančias jam tuomet akis, gydytojui patarus, apdengta mėlinais akiniais, tartum seneliui; nuo to laiko jis jų niekuomet nenusiimdavo. Mokyklą apleido, prie amato buvo persilpnas, pradėjo dirbti vienoj valdiškųjų įstaigų.

Jo ateitis buvo ant visados suardyta. Dėlko? Niekas ant to negalėjo duoti tikro atsakymo. Stačiai pasidavė slėgimui ko tai nematomo, bet juk esančio — kur? mokykloj? namuose, pilnuose gailėsčio dėl tėvo prasišalinimo? ar bude gyvenimo skurdžios šeimynos? ar morališkame ore, kurio tas miestas kvėpavo? Galima būtų buvę susiekti, bet tai sunkiai. Esti tokie žiaurūs laikai, kad savo kvėpavimu net vaikus užmuša.

— Vincuk, ar miegi? ar miegi, Vincuk?

Jau numiegojo, išgirdo tylų sesers užklausimą, ir dar reatsilsėjęs po sunkiam raštinėj darbui, tingiai išsitiesdamas ant suolo užklausė:

— Ką?

Paskui, truputį pakilo ir žiovaudamas ik tol vėrė plačiai būrną, kol ją neuždengė tikras bučių lietus. Juokdamasi ir garsiai į abu veidų, būčiuodama brolių, Marytė šaukė:

— Turiu jau, Vincuk, turiu! radau, ką norėjau!

Atsiliuosavo iš jos glėbių ir truputį per nosį užklausė:

— Na, kas ten tokio? Ką radai? Pinigus, ar ką?

Umai surimtėjus atsakė:

— Užsiėmimą.

Raštininkas visiškai išsitiesė, nuėmė akynius, ištrynė juos su nosine, atgal užsidėjo ir, iš už tamsių stiklų, mirkėiodamas paraudonavusiomis akimis, paklausė:

— Kokį? O pinigai iš to ar bus?

Marytė stovėjo nuo jo keletą žingsnių ir pirmą kartą pasakojo jam savo rūpesnius ir vargus, kuriais iki šiol nenorėjo veltui užgauti jam širdį. Neseniai dar buvo pasiryžęs išvažiuoti kur į kaimą už pradinės mokyklos mokytoją, vaikų prižiūrėtoją, namų gospadinę... kur-nors ir ko-nors, kad tik ką-nors pradėti su savimi... Bet abejojo. — Pati nežinojo dar kur galėtų tikt. Tą, ką moka, moka gerai, juk pats tetušis ją to išmokino... bet nedaug... Prie to jai taip buvo gaila skirties su broliu! Vienodu tėra šiame pasaulyje, o jis tankiai serga ir jos globa jam reikalinga...

Čia pilkose jos akyse pasirodė ašaros ir greit išnyko.

Šiandien jai pasitaikė didelė laimė. Ražnauckienė, molgiaus savininkė, pasiūrinti žmona ir jos padėjimą žinanti, užklausė jos, ar nenorėtų mokyti jos anukų dviejų nedidelių mergaičių, labai išmintingos mokytojos joms dar nereikia. Žinoma, tą patarimą priėmė su dėkingumu. Mergaitės ateidinės pas ją, nes ten prie molgiaus bildėnio, mokyties negalima. Bet tai tik pradžia.

Ražnauckienė prižadėjo, kad papasakos apie ją savo kokiai-tai senai pažįstamai, kuri ant tos pačios gatvės turi du namu ir vaiką, kurį nori mokyklon prirengti. Tas vaikas draugauja su Ražnauckienės anukėmis ir kartu su jomis vaikščios pas ją mokyties. Bet ir tai tiktai pradžia. By tik pradėti! Tas didysis Kostukas, pavyzdžiui, to šaltakalvio sunus, kursai vis tolydžios girtuokliauja, o kurio pati užsiima skalbimu, jau turi dvyliką metų, o skaityti dar nemoka ir tankiai paskui tėvą į smuklę įslenką. Motina verkia vaiko, ir kad jeigu kas apsiimtų vaiką mokyti ir nuo blogo atpratinti, norints ir pati skurstanti, bet pagal išgalę atlygintų... Dar galima skaityti to murininko dukterį, ką šimet jiems pečių taisė ir dukterį su savimi atsivedė, ir mažoji Marytė, sargo duktė, kurią jau tuoj bus metas ko-nors mokyti. Tuos vaikus ji gerai pažįsta. Didžiulį Kastuką ji nekartą atsivesdavo į virtuviukę ir prausė, trynė muilu jo susivėlusią galvą, stačiai skalbdavo jį, kaip motina baltinius skalbia. Tas juokingas Kastukas, toks jau didelis, petingas, su didele galva, vaikščioja visuomet susikuprinęs, o žengia taip sunkiai, kad net grindis linksta; šelmis jis, valkatėlis, degtinę jau mėgsta, o vienok jai malonus, mandagus, tartum avinėlis, duodasi nuprausti, šukuoti, klauso pamokinimų... Ji persitikrinus, kad tą vaiką dar galima atpratinti nuo gatvės ir smuklės; o su ta mažiuke Maryte, tai jau seniai jiedų mylisi...

— Pagalios tu, Vincuk, žinai, kad aš abelnai vaikus myliu... Nežinau, kodėl, bet taip yra... Gal tai tetušio liekanos... Vat! Galvojau ir išgalvojau. Ražnauckienė man pagelbėjo... Bet tai tik pradžia. Grudelis prie grudelio, susirinks krūvelė, o paskui... paskui...

Viską tą kalbėjo kaskartą labiaus karščiuodama; pretamsiame kambaryj, su nuo šiaurės langu, joks saulės spindulys ant jos nekrito, vienok jos veidas buvo nušvitęs džiaugsmu.

Brolis sėdėjo nesijudindamas ir žiūrėjo į ją per akinius. Nejudėjo taip-pat bruožai jo sumenkusio veido, sunku būtų buvę atspėti, ar daro ant jo kokį - nors įspūdį sesers žodžiai, ar ne. Kuomet Marytė kalbėjusi nustojo, savo nosiniu balsu paskui ją atkartoj:

— O paskui!... paskui!...

O paskui ypatingu judėjimu, ar tai susirūpinimą ar linksmumą reiškiančiu, įtraukdamas kaklą į krakmolintą marškinių apykaklę, ne be abejojimo paklausė:

Na?... ką?... taip daug svajoji, o ištekti nemai?

Patraukė pečiais.

— Abejoju, kad kuomet - nors tas galėtų įvykti. Žinai juk, kad veik nieko nepažįstame, niekur nenuesame... Kokių-gi būdų? Pagalios, gal... bet ant to atsidėti negalio... (Tol. bus.)

VAIKU SKYRIUS.

NAMAI.

Kiekvienas gyvas sutvėrimas privalo turėti kokį-nors namelį, kad galėtų jame nakčia prisiglausti, nuo lietaus, šalčio ar karščio pasislėpti, ar nuo savo persekiotojų ir užpuolikų pabėgti.

Žmogus pasistato sau namus; apart to jis dar stato tvartus, arklides ir avininkus namų gyvuliams ir paukščiams.

Namus stato iš plytų ir iš rąstų. Miestuose statomi dideli, augšti namai iš akmenų ir plytų.

Tarp tokių namų yra daug puikių, gražių rūmų, kuriuose gyvena didžiaturčiai. Kaimuose dažnai statomi medžio namai ir mažos pavargėlių grintelės.

Namą stato ant tvirto, iš akmenų padaryto, pamato, kuris dažnai padarytas gana giliai žemėje, idant sienos, turėdamos tvirtą iš apačios paramą, nekryptų ir negriūtų.

Sienose paliktos langams ir durims skylės. Ant sienų padėti balkiai, o ant jų padarytas stogas.

Apačioje namo, viduryj pamato, yra rūsis, augščiau rūsių kambariai, kuriuose gyvena žmonės; po stogu yra augštas, kur džiovinama skalbinius.

Augštuose, keliu eilių, namuose yra įtaisyti trepai, ar kilnojamos mašinos, vindos.

Stogas būna geležinis, plytinis, medinis ir šiaudinis.

Aplink namų būna kiemas, daržas ir sodas. Miestuos šale namo stovi kiti namai.

Ksav. Vanagėlis

NEMELUOK.

Brolis ir sesuo linksmi šokinėjo sau kambary; juodu pamatė ant lango gražią dėžutę su saldainiais.

— Mama nepyks, — tarė mergaitė paimdama du saldainius.

Brolis taipos-gi paėmė du ir jų skonis jam labai patiko.

Netrukus įėjo mama ir, pažiūrėjus ant lango, tarė:

— Kas judino dėžutę su saldainiais? Ar juos valgėta?

— Aš nevalgiau — pasakė brolis, paraudonavęs, nes jautė, kad gėda yra meluoti.

Sesuo, dideliai nusistebėjus, pažiūrėjo ant brolio.

— Aš, mamute, suvalgiau du saldainius! — nedrąsiai tarė mergaitė.

— Niekuomet, dukrele, neimk jokių saldumynų, ne-pasiklausus vyresniųjų! — tarė motina, pabučiavus mergaitę; ji visai nepyko, bet atpenč jai buvo labai malonu girdėti teisingus dukrelės žodžius.

Ant sunaus gi motina nei pažiūrėti nenorėjo, nes

gaila ir gėda jai buvo turėti tokį sūnų, kuris meluoja.

Vaikinui taipogi labai koku pasidarė; nuėjęs kampan, jis ilgai tyliai verkė.

Bet jau daugiau jis niekuomet nemelavo.

Ksav. Vanagėlis

PAVYZDINGAS SENELIS.

Mieste ant antro augščio gyveno senas, mokyta, labai maldingas ir pavyzdingas senutis. Ilgus metus jis buvo valdininku; jo du sunu buvo teismo apgynėjais ir gyveno su savo šeimynomis tuose pačiuose namuose žemai kitame gale.

Senutis eidavo pas juodu valgyti, bet gyventi mėgino pats vienas, nes labai mėgo ramumą. Žmona jo jau buvo mirus.

Aš mėgdavau protingą ir maldingą senutį lankyti, su juo kalbėti ir jo sveikų ir protingų minčių pasiklausyti.

Jau senelis pabaigė aštuoniasdešimt metų, bet dar buvo stiprus, šnekus ir linksmas.

Per kiaurą gyvenimą jis neapsakomai mėgdavo tyrą orą; todėl dažnai jį matydavau su spateliu daržely besisukinėjant; namie jis dažnai atidarydavo langą, idant daugiau viežio oro įeity.

Per visą gyvenimą jis niekuomet nerūkė tabako ir vietoj alaus, vyno ir degtinės jisai gerdavo daug pieno. Dažnai maudydavosi ir prausdavosi šaltu vandeniu.

Man patiko senuko gyvenimo būdas ir aš taipogi pasiryžau taip gyventi. Namie jisai visuomet vaikščiodavo bateliuose, kurių padai buvo visai minkšti.

— Taip visuomet aviu, namie bebūdamas, — kalbėjo man senutis: — mat vaikščiojant negirdėti jokio beldimo, kuris galėtų kankyti tuos žmones, kurie žemiau gyvena; niekuomet nekankinkime savęs ir savo artimų. Mano sunų šeimynose lygiai taip elgiasi. Vakare jie aunas minkštais bateliais, netranko kedžių, netrankioja stalų ir tt., idant nevaržytų savo kaimynų, kuriems, nusidirbus, tylą ir romybę labai reikalinga.

— Mano du sunu ir vaikaičiai visai blaivūs žmonės ir rūkymo nepažįsta. Ačiu Dievui, nereikia mums nei daktarų, nei jokių vaistų! — užbaigė senutis.

Daug gražių dalykų senutis man papasakodavo. Ak, kad daugiau tokių žmonių matitumime!

Visi neapsakomai gerbė gerą senelį ir jo sunus. Visi mylėjo jo sveikus ir protingus vaikaičius, kurie puikiai mokinosi ir sulaikydavo ne vieną vaikiną nuo rūkymo, gėrimo, gyvuolių ir žmonių kankinimo.

Ksav. Vanagėlis.

AGENTAI DRAUGO

J. Šalčius,
1399 East 41st Street, Cleveland, Ohio.

Antanas Kasparavičius
27 E. 23rd. St. Bayonne, N. J.

Juozas Mališauskas
Forest City, Pa.

Kazim Skirpstunas
P. O. Sugar Notch, Pa.

Ant. Gudaitis
Box 73 Silver Creek, Pa.

Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa.

V. Leskevičius
P. O. Midleport, Pa.

Mikas Cibulskas
573 Canfield Ave. Detroit, Mich.

J. Žemaitis
416 W. Cherry St., Shenandoah, Pa.

Fr. Kizievich
Box 167 Minersville, Pa.

M. Karbauskas
52 G. St. So. Boston, Mass.

L. Švagždys
171 — 5th St. So. Boston, Mass.

J. Mikutaitis
1438 Western Ave. Allegheny, Pa.

A. Radzevič
194 New York Ave. Newark, N. J.

A. Gečas
A. Klimavičaitė
321 Kensington Ave. Chicago, Ill.

M. Duda
51 W. — 25th. St. Chicago, Ill.

K. Strumskis
2323 West 23 Place, Chicago, Ill.

Mykolas Vaicenavičius,
2 River Street Pl., W. Lynn, Mass.

Juoz. Matuliavičia,
1657 Tioga str. Shamokin, Pa.

Ant. Baranauckas,
1214 Railroad str. Shamokin, Pa.

VIENATINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVĖ.
Geriausių armonikų, skripų, klarnatų, koncertinių
trubų ir daugybė visokių muzikališkų instrumentų.
Puikiausių dzeigorėlių, lenciugėlių, visokių gražių
žiedų, laketų, spilkų, kolčikų, gerų britvų, druka-
vojamų mašinukų, albumų, revolverių, križių, ražan-
čių, škaplerių, guminių literų, istorijų, dainų, pasa-
kų ir visokių maldaknygių. Gražių popierių groma-
tų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už \$1.00. Dailių atidaromų al-
toriukų ir pavinėjavių siuntimui į Lietuvą. Atsiųsk savo tikrą
adresą ir už 5c. markę, o apturėsi No. 3 Kataliogą su 450 pavei-
kslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuojau, kad mano
tavoras pirmos klijos o prekės pigesnės kaip kitur; orderius iš-
siunčiu greitai į visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus.
Kviečiu visus atkankyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas
K. VILKEWICH,

112 Grand St., St. Dep. D. Brooklyn, N. Y.

Dr. A. L. GRAJUNAS,

Pasekmingai gyda visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, ne-
aplenkiu ir paslaptinių. Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu
sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST.,

CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!**H. R. Morgan**

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu

daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠAR-
PU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St.,

Shenandoah, Pa

Union Ticket Agency

Seniausią Lietuviszką Banką Scrantone ir Visoje Aplinkineje

Agentura Laivakorčių ant Geriausiu Linijų

Siunčia Pinigus kas dien in visas dalis svieto; taip-gi perka ir išmaino vi-
sokius pinigus. Išdirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose
Ofisas atidarytas kas dien nuo 8-tos iš ryto iki 9-tai val. vak.
Nedelioje: nuo 10-tos iš ryto iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave.,

Scranton, Pa.

Taip-gi turime savo krautuveje daugybę visokių maldaknygių
ir svietišku knygų visokiose kalbose :: :: :: ::

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis.

Persamdo karietas vestuvems, krikštinoms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St.,

Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
e ne Main 42 - 18 D

DR. MENDELSON,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St.

Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,

POTTSVILLE, PA.

Įvairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos,
plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai

Parduoda aglumu ir paskyrium.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET.**RYMO-KAT. AMERIKOJE:****KUN. S. PAUTIENIUS** prezidentas

P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,

67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS seretorius,

324 South 1st. St. Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, izdininkas,

P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:**JONAS VIERAITIS**,

107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VAŠKEVYČIA,

186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,

190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,

207 Adams St., Newark, N. J.

Tautietai! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontrakterius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

OFFICE NEW PHONE 37.

RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS**JONAS S. LOPATTO.**

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa. ...

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nušimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,

312 S. 4th St.,

BROOKLYN, N. Y.**NAUJA KNYGA**

Biblija arba šv. Raštas
išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS,**
GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMĖS PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokyti be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokyti skaityti ir rašyti be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokyti rašyti be mokytojo 10c.

Aritmetika mokyti rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu: **P. MIKOLAINIS,**

Box 62

NEW YORK CITY.**Labai Gražus Škapleriai iš Lietuvos**

Perkūpčiai pasiskubyt! Parduodu Šimtais ir Tuzinais. Kas atsisauks, tai nesigraudys

THOMAS KIZIEVICZ,

Box 167,

Minersville, Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IŠ LIETUVOS. —:

Specijalistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsisenėjusias vyrų, moterių ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Priima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet,
nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

“DRAUGO”**SPAUSTUVĖ**

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR

GERIAUSIA

GREITAI ATLIEKA

ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

**Konstitucijas, Plakatus,
Tikietus, Užkvietimus
i vestuves ir tt.**

**RAIDĖS STATOMOS DIDELE—NAUJAUSIOJO
PATENTO—MAŠINA „LINOTYPE”.**

Adresuokite:

“DRAUGAS,”

314 E. MARKET ST.,

WILKES-BARRE, PA.